

אונאת ממון ורכות הלשון

וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְכָּר לְעַמִּיתְךָ אוֹ קָנָה מִיַּד עַמִּיתְךָ אֶל

הַתּוֹנֵה אִישׁ אֶת אָחִיו: (ויקרא כה יד)

ויקרא רבה פרשה לג סימן א

"וכי תמכרו ממכר לעמיתך" - זהו שכתוב: "מות וחיים ביד לשון" (משלי יח כא);

רבן גמליאל אמר לטבי עבדו: צא, קנה לנו ציב [חתיכת בשר] טוב מן השוק. יצא והביא לו לשון. לאחר ימים אמר לו: צא, קנה לנו ציב רע מן השוק. יצא והביא לו לשון. אמר לו: מהו זה? כשאמרתי לך צא קנה לנו ציב טוב מן השוק, הבאת לנו לשון; וכשאמרתי לך צא קנה לנו ציב רע מן השוק, הבאת לנו לשון! אמר לו: אדוני, ממנו הטוב וממנו הרע. כשהוא טוב - אין טוב ממנו, וכשהוא רע, אין רע ממנו.

רבי עשה סעודה לתלמידיו. הביא לפניהם לשונות רכים ולשונות קשים. התחילו בוררים את הרכים ומניחים את הקשים. אמר להם: בני, דעו מה אתם עושים. כשם שאתם בוררים את הרכין ומניחים את הקשים, כך יהיה לשונכם רך אלו לאלו.

לפיכך משה מזהיר את ישראל: "וכי תמכרו ממכר לעמיתך .. אל תוֹנֵה אִישׁ אֶת אָחִיו".

